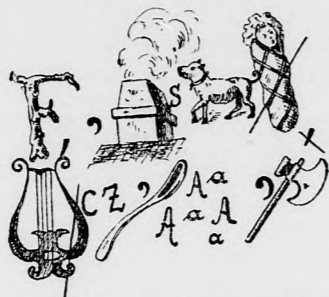

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 10

12. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Algebrai kérdés: Földik egymást: 1 óra után $5^{5/11}$ perccel, 2 óra után $10^{10/11}$ perccel és 3 óra után $16^{16/11}$ perccel stb. — Kockarejtvény:

A	L	A	K
L	A	M	A
A	M	E	R
K	A	R	D

Vegytemi kérdés: Borkősav (Acidum tartaricum). — Képrejtvény: Rövid az út az emlékezéstől a feledésig.

Helyesen fejtették meg: Havas Ernő, Pálits Emil, ifj. Kerner György, Thier Győző, Engler Antal, Kürti Pál, Szarvady Jenő, ifj. Kirner Vilmos, Milutinovits Corinna, Sámson Lajos, Lechner Egon, Zsádon József, Stimm Lajos, Szőnyi Sándor, Fandel Imre, Vértsey Ferenc, Wolf Ernő, Hegedűs Ferenc, Lőrincz Ferenc és Dezső, Licht Zoltán, Rosemberszky Ö., Sass Elenér, Pető István, Halmi Deut-eh József, Zádor György, ifj. Némethy Károly, Töpscher Béla, Hollósy Kornél, Szabó Gyula, Tuschák Imre, Szemző István, Drucker József, Kiss József, Frank Tibor, Zelyk Béla, Koltay Aladár, Byk Hugó, Tarsoly Gergely.

A kitűzött könyvjutalmat (Laurie André: Diákélet Angolországban) Szőnyi Sándor makói előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON

T. G. (Torda). Id. Szinnyei József: «Magyar írók élete» c. munkája útbaigazítja. — Th. Gy. (Verse). Kogutovicz Manó, Budapest, Rudolf-rakpart, készséggel felvilágosítja önt. — Vakáció. Fűrődjék, tegyen nagy, de ne kimerítő sétákat. A testi erő fejlesztése éppen olyan kötelességünk, mint a tanulás. Jut idő olvasásra is, ha okosan osztja be az idejét. A vakációban, ha arra felé veszi az útját, esetleg találkozhatik vele, bizonyára örvendeni fog. — Javító vizsgálat. Augusztus utolsó napján vagy szeptember elején. Az illető intézet értesítője útbaigazítja. — Magán-tanuló. Be kell idejeleni jelenteni. Készüljön el lelkiismeretesen, mert a szerencsében nem illő s nem is tanácsos bizakodni. — B. B. (Pozsony). Még ebben a hónapban, a napot nem tudjuk előre megállapítani. — Studiosus. A helyszínén a legalaposabb tájékozódást szerzhet. — Utirajz. Igen lapos dolog, nem kelt semmi érdeklődést. Előbb tapasztalnia kell, aztán hozzászokik a megfigyeléshez; az írás nem arra való, hogy mindjárt a nyilván-

nosság elé vigyük. Még ráér arra, csak türelem. «Két diák levelezése». Örvendünk, ha öccsére olyan nagy hatással volt, esetleg egyik-másik rossz szokását a jó példa hatása alatt levetkőzi. — Kadét-iskola. A honvédelmi miniszterium minden középiskolának elküldötte a részletes útmutatást. A negyedik osztály tanulói között kiosztották. Abban megvan a folyamodásra vonatkozó részletes tájékoztató is. Mi a magunk részéről föltétlenül helyeseljük szándékát. Az ember azon a pályán halad a legjobban előre, amelyhez vonzódást érez. — V. I. (Budapest). 1. Nem vált be. 2. Azt sem mondhatjuk, hogy folytassa. Az erőtlen erőlködés nem kecsgetet a sikernek reményével. — Turista. Írja meg, hogy hazánknak milyen vidékeit akarja bejárni s mi szívesen felszólítjuk azokon a vidékeken lakó olvasóinkat, hogy útbaigazítsák és szívesen fogadják. Mindenekelőtt jó lesz, ha az intézet igazgatójától egy pár igazoló sort kér. Egyedül ne induljon el; másod- vagy harmadmagával élvezetesebb lesz az út. — Z. B. (Budapest). Közöljük.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KENYÉR ÉS BECSÜLET

REGÉNY

A felserdült ifjuság számára.

IRTA

GAAL MÓZES

Ára füzve 3 korona. vászonkötésben 5 korona.

Jó tanulónak

szerezhető-e valami nagyobb örömet, mint egy olyan könyv, melyből ismereteit kiegészítve szórakozhatik.

Ilyen hasznos, tanulságos és érdekes munka az

UNIVERSUM.

Találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalandok, természetesudák, hasznos tudnivalók, mulattató és tanulságos kísérletek.

Szerkesztette

HANKÓ VILMOS Dr.

Tull Odön és Belloni László festőművészek rajzai-
val és számos más képpel.

Ára díszkötésben 8 korona 50 fillér.

Ez a könyv igen dús és változatos tartalommal bír. Jeles írók tollából közöl értékes értekezéseket a természettudományok, föld- és népismeret stb. köréből.

Kapható:

Lampel R. (Wodianer F. és fiai)

és. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 21. szám.

és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

UARDA.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjuság számára átdolgozta Gaal Mózes. 14

Az öreg asszony feltalalta a szegényes vacsorát. Megkínálta az orvost is. Nebszekht elfogadta a meghívást, mert tegnap óta egy falatot sem evett.

Vacsora után az öreg asszony bement a kunyhóba. Nebszekht egyedül maradt a paraszkhítával.

— Kinek a szívet hoztad el? — kérdezte az orvos — s miként jutottál hozzá?

— Előbb te mondd meg nekem, hogy miért kívántad tőlem, hogy ilyen nagy bünt kövessek el?

— Mert tanulmányozni akarom az emberi szívet. Szükségem van reá mint orvosnak, hogy a beteg szíveket meg tudjam gyógyítani.

— Az igazat mondd?

— Nem szoktam soha hazudni.

— Ennek örvendek. Te a szegény emberen is szívesen segítesz.

— Szegény vagy gazdag, mindegy az nekem; de mondd, kinek a szívet hoztad el?

— Elmondom, — kezdé az öreg némi hallgatás után. — Bementem a balzsamozók házába. Három hullát találtam ott. Ha az emberek ott fekszenek meztelenül, mozdulatlanul egymás mellett, bizony nincs különbség a koldús és a király között. Nagyon jól ismertem őket. A jól táplált, kövér test, mely a középben feküdt, a Hatsepsu-templom profétájának, Ruinak volt a teste, jobbra tőle a Nekropolis egyik kőfaragója, balra egy asszony lesóványodott holtteteme feküdt. Kérdeztem magamtól: Melyiknek a szívet lopjam el a három közül? Azét-e, aki sze-

gény és nyomorult volt az életben s akire talán könnyebb sors, megvizsgálatlás vár a másvilágon? Vagy inkább azét, aki az életben gazdag, tisztelt, hatalmas volt, aki úszott minden földi jóban, aki sohasem dolgozott, sohasem éhezett, akinek megvolt mindene? Egy demon biztatott, hogy a proféta szívet cseréljem fel a birka szívével. Lehet, hogy nagyobb a bűnöm, de a gazdag Rui holttestét száz amulettel fogják tele aggatni, a szíve helyére drága ércekből való szent szkaroben bogarakat tesznek, illatos olajakkal kenik be, szent ígékert inak pergament lapokra, hogy ezek kísérik a profétát a másvilágon; a szegények pedig árván, talizmán nélkül indulnak el. Aztán te megígérted nekem, hogy a másvilág biróinak széke előtt, mikor törvényt ülnek felettem, magadra vállalod a bünt!

Nebszekht kezét nyújtotta az öregnek s mondá:

— Megígérted. A te választásod helyes volt. Vedd ezt a vizet, oszd négy részre s négy estén át add be a betegnek. Kezdd meg mindjárt ma este. Holnapután a te unokád már talpra áll. Nemsokára újra eljövök. Most fekdj le, én künn maradok az udvaron, mert kora hajnalban vissza kell mennem a Szeti-házba. Várnak reám.

Mikor a paraszkhita másnap reggel kijött a kunyhóból, Nebszekhtnek hült porát találta. A kihamvadt tűz mellett egy véres kendő hevert. Ez tanúsodott arról, hogy a türelmetlen orvos még az éjjel elővette a proféta szívet és tanulmányozta.

Az öreget félelem és borzalom szállotta meg. Leborult a földre s a fölkelő nap felé fordúlva imádkozott Uardaért s az ő bűnös, veszendő lelkének üdvösségeért.

Az imádság erőt öntött beléje. Előszedte szerzőségeit s miután meggyőződött arról, hogy Uarda könnyebben érezi magát, elbúcsúzott övétől, a balzsamozók házái felé vette útját, hogy szomorú napi munkáját folytassa.

A balzsamozók házái a kopár hegy aljában állottak, délre a Szeti-háztól. Nilusi sártéglákból készült fal övezte az egész telepet.

ÉLÉNKEN TÁRGYALTAK A HIVATALNOKKAL.

A főkapu a Nilusra nyílt, ezen át szállították be a hullákat a kolkritákhoz. A papok, paraszkhiták, hulla-sózók, takácsok, szolgák, vízfordók, napszamosok egész serege járt-kelt a telepen, kiki a maga munkáját végezte.

Az egyik házban voltak a hivatalos helyiségek. Itt szokták a temetéseket megrendelni; nagy volt itt a sürgés-forgás. Most is mintegy ötven minden rangú és rendű férfiú meg asszony rendelt, vásárolt a bazárban, hol a falak mellett különböző nagyságú, egészen egyszerű és gazdagon díszített mumia-formájú koporsók voltak

felállítva. Fapalcokon vászon-göngyölegek sorjában durvább és finomabb szövésűek; ezekbe szokták beburkolni a holttesteket.

Voltak továbbá nyakkötők, skarabeusok, szobrocskák, uza-szemek, szalagok, vánkoscák, háromszögek, gyűrűk s egyéb jelképes figurák, melyeket szent amulettek gyanánt a holttestre aggattak.

A Hatsepsu-templom néhai prófétájának, a gazdag Ruinak özvegye és udvarmestere meg egy előkelő pap élénken tárgyaltak a balzsamozó-intézet hivatalnokaival. A legdrágább holmikát választották ki. A koporsónak szépnek kellett lennie, az amuletteknek malachitból, lapis lazuliból, jaspisból, karneolból. Egy viasz-táblácskára fölirták a prófeta nevének összes címeivel, özvegyének, gyermekeinek is fölirták a nevét. Megállapították, hogy minő halotti áldozatokkal fogják a prófeta emlékét megtisztelni. A balzsamozásnál használandó illatos olajak, esszenciák mind megbeszélés tárgyává lettek.

A szegény emberek temetése olcsó volt, a kisebb vagyonú polgárok sem áldozhattak sokat, de a gazdagok valóságos fényűzést fejtettek ki a temetéseknél. Nem tartozott a ritkaságok közé, hogy egy ilyen temetés meg bebalzsamozás költsége a gazdagoknak egy évi jövedelmét fölemésztette.

A mmúia-csarnok előtt egy csoport thébei polgár verődött össze. Résztvételüket fejezték ki a gyászolóknak. Az Amon-templom fő-áldozópapja jött feléjük. Nagy tisztelettel fogadták őt. Elmesélte, hogy az Amon-templomban szörnyű jelenségnek volt a tanúja. Ugyanis Ani, a helytartó, annak az öröme, hogy seregei győztek az ethiopok földjén, bort adatott az Amon-templom őrségének s míg a katonák javában lakomáztak, a templom szent kosai közé farkasok rontottak s a Ramzesz ajándékozta legszebb kost széttépték. És ugyanekkor az a hír jött Memphisből, hogy a szent Apis bika meghalt.

Ez a hír nagy jajveszélést támasztott. A szomszéd házból odacsődültek a paraszkhiták, a takácsok, a napszamosok, tépték a hajukat, porral hintették be homlokukat és jajgattak és siránkoztak.

Eszeveszett, vad lárma keletkezett.

— Rossz híreket várhatunk a táborból, — mondá a fő-áldozópap, — mit mond majd Ramzesz, ha megtudja, hogy a szent kosnak ilyen vége lett? Mi jót várhatunk a jövőtől?

— Az én megboldogult férjem, Rui, mindezt

megjósolta, — mondá az özvegy. — Hiszen ha szabad volna beszélnem, sok olyan dolgot mesélhetnék, ami egynémely embernek nagyon nem tetszenék.

A fő-áldozópap mosolygott. Tudta, hogy Rui a régi királyi családnak volt a hive.

— Ramzesz napját elboríthatják a felhők, — mondá, — de e nap leáldozását sem azok nem fogják megérni, akik attól félnek, sem azok, akik óhajtik.

A pap hidegen köszönt és a takácsok háza felé vette útját, a Rui özvegye pedig a kapu előtt várakozó gyaloghintójába felült.

Pinem, az öreg paraszkhita együtt siratta a többivel a szent állatok halálát, azután a boncoló-házba ment, leült a padlóra s elővette tarisznyájából az ennyalót, mert már ebéd ideje volt. Amint falatozott, eszébe jutottak a

«EZ EGY KOSNAK A SZÍVE!»

regi idők. Hányszor talált tarisznyájában egy-egy virágot! Uarda tette a kenyér mellé, hogy örömet szerezzen neki.

Az öreg ember szemeiből kicsordult a könny, szíve pedig megtelt hálával és szeretettel. Aztán arra gondolt, hátha a prófeta holtteste helyett az ő drága unokájának a holtteste volna előtte kiterítve. Összerázkódott s úgy vélte, hogy az orvos nem kért sokat tőle, akár a maga szívet is kitepte volna az Uarda életéért.

Ebben a pillanatban a boncoló-ház ajtaja előtt zaj támadt. Úgy rémlett, mintha valaki az ő nevét hangoztatta volna. Fölkelt a padlóról s ime, egy tarichenta lépett be s parancsolta neki, hogy kövesse.

A balzsamozók illatos termében több tarichenta volt együtt s valamit néztek egy alabástrom-edényben. Az öreg paraszkhita inai elkezdettek remegni, midőn a birka-szívet pillantotta meg az edényben.

A főtarichenta megkérdezte tőle, hogy ő boncolta-e fel a prófeta holttestét.

Pinem dadogva mondta, hogy ő.

— És ezt a szívet találtad mellében?

Az öreg ráütött a fejével.

A tarichenták ügyet sem vetettek többé reá, hanem összesúgtak. Egyik eltávozott s nemsokára visszatért az Amon-templom fő-áldozópapjával s a főkolkhítával.

— Mutassátok azt a szívet! Akár sötétben is megismerem. Naponta száz állatnak a szívet nézem meg, — mondá az áldozópap. — Az ég és az alvilág minden istenére, ez egy kosnak a szíve!

— A Rui mellében találták, — mondá a tarichenta határozottan. — Tegnap boncolta fel a mi jelenlétünkben ez a paraszkhita, aki ugyancsak érti a mesterségét.

— Különös! Nem történt valami tévedés? — kérde a fő-áldozópap. — Viseljétek gondját! Az Amon-templom prófétájához visszük. Itt valami csodának kellett történnie.

— A szív a Nekropolis tulajdona, — jegyzé meg a főkolkhita. — Illendőbb dolog volna, ha a nagy Améninek, a Szeti-ház első prófétájának adnák át.

— Igazad van, vigyük hozzá! — felelte a fő-áldozópap.

Pinem a távozók után nézett és a lelkiismeret irtózatosaan kínoztta. Mikor pedig munkához akart fogni, a keze reszketett, a boncoló-kést elejtette.

XXIII.

Ramerit megbünteti a prófeta.

Amonszent kosának és memphisi Apisnak haláláról a hír eljutott a Szeti-házba is. A legfőbb horoszkóptól a legutolsó iskolás gyermekig mindenki megsiratta ezt a kettős veszteséget.

Améni három napig Thébében, az «Élők városá»-ban tartózkodott s csak a negyedik napon tért vissza a Nekropolisba. Mindenki izgatottan várta, hogy a főpap visszatérjen. A főhoroszkóp azért várta, hogy a pártütő növényeket megbüntettesse vele, Pentaurt és Bent-Anatot pedig bepanaszolja.

A pártütőket addig is egy udvarba zárták, kenyéren és vizen böjtöltették, éjjel egy nagy kamarában szalmán háltak. Az ifjak is erősen izgatottak voltak, de ez az izgalom nagyon különbözően nyilatkozott meg az egyeseknél.

Ramerivel, Ramzesz fiával is éppen úgy bántak, mint a többi növendékkel. A herceg az első két nap még pajkosabb volt, mint rendesen, de a harmadik napon ő is elkomorodott.

Az udvarnak egyik szögletében ült Anana, Pentaur legkedvesebb tanítványa, térdén nyugtatta két kezét s arra lehajtotta fejét.

Rameri hozzá ment, vállát megérintette s így szólott:

— A csínyt elkövéttük s akár jól esik, akár nem, viselnünk kell annak következményeit is. Szégyeld magad, öregem, hogy úgy a szivedre veszed a dolgot, szemed tele van könnyel, ma-holnap tizenhét éves leszel, írástudóvá avatnak fel, hát rendén van ez?

Anana reánézett a királyfiúra, hirtelen le-törülte könyjeit s mondá:

— Én voltam a bűjtogató. Améni ki fog engem az intézetből csapni. Szégyent hozok szegény anyám fejére, akinek rajtam kívül senkije sincs a világon.

— Szegény fejed! — mondá elérzékenyülve Rameri. — Igazán nyomorúságos egy állapot. Még ha Pentaur sorsán változtattunk volna!

— Ártottunk neki, — jegyzé meg Anana élénken — és nagyon oktanul cselekedtünk.

Rameri eltűnődött, aztán rövid hallgatás után megszólalt:

— Hát tudod-e Anana, hogy tulajdonképpen nem is te voltál a bűjtogató? Az én bolond fejemben született meg a terv, engem terhel minden felelősség. Én Ramzesz fia vagyok, engem Améni enyhébben fog megbüntetni, mint titeket büntetne.

— Vallatni fog minket, — mondá Anana — s én inkább eltűröm a büntetést, hogysem hazudjam.

Rameri elpirult s felkiáltott:

— Hát én talán tudnék hazudni?! Hallgatatok ide mind, Antep, Hapi, Seut s ti többiek is mind, mondjátok meg, nem én ajánlottam nektek, hogy Pentaurhoz menjünk? Nem fenyegetőztem azzal, hogy apámat megkérem: vegyen engem ki a Szeti-házból? Nem biztattalak titeket, hogy ugyanezt tegyétek? Igen vagy nem? No látjátok! Én voltam a bűjtogató; ha pedig kihallgatnak, hadd valljak én először. Egyik se hozza szóba az Anana nevéét, még akkor se, ha megbotoznak vagy éheztenek. Amellett maradtunk, hogy én vagyok mindennek az oka.

— Derék fiú vagy! — mondta a thébei Amon-templom prófétájának a fia s megszorította a királyfiú jobbját, míg bal kezét Anana szorongatta.

— Most pedig hadd jöjjön haza az öreg, vér-

tezve várjuk őt. Én nem engedek s apámat okvetetlenül kérni fogom, hogy Chenumba vagy An-ba küldjön engem, ha Pentaurt vissza nem helyezik.

— Úgy bánt velünk, mint éretlen taeszkókkal, — jegyzé meg méltatlankodva a pártütök legidősebbje.

— Jól tette. — viszonzá Rameri, — emiatt még inkább becsülöm őt. Ti azt hiszitek, hogy én könnyelmű fickó vagyok, pedig én tudok éretten is gondolkodni s elmondom nektek, hogy mi a véleményem.

És a királyfiú roppant komoly arcot vágva, Aménit utánzó hangon így folytatta:

— A nagy ember abban különbözik a kis emberektől, hogy mindazt, ami hívságos elméjének talán hizeleg s ami a jelen pillanatban kívánatosnak tetszik, megveti és számba sem veszi, ha össze nem egevezethető az általa elfogadott törvényekkel s azokkal a magasabb célokkal, melyeket maga elé tűzött, még akkor is, ha ezek a célok csak az ő halála után valószínűnek meg. Ezt én apámtól is hallottam, magam is kigondoltam s kérdezem tőletek: vajjon Pentaur, mint «nagy ember» bánhatott volna-e velünk másképpen?

— Azt mondod, ami tegnap óta érlelődött meg a lelkemben! — kiáltott fel Anana. — Éretlenül viseltük magunkat s nemcsak hogy célunkat nem értük el, hanem Pentaurnak is ártottunk.

Kocsizörgés hallatszott. Rameri félbeszakította Anana szavait:

— Ő az! Bátorság, fiúk! Én vagyok a bűnös. Bóttal nem szabad hozzám nyúlania, de megver majd a szemével.

Améni gyorsan leugrott hintájából. A kapus jelentette neki, hogy az Amon-templom főáldozópapja s a főkolkihita várakoznak reá.

— Hadd várjanak! — viszonzá kurtán. — Vezesd őket a kerti csarnokba! Hol van a főhoroszkóp?

VÁLLÁT MEGÉRINTETTE.

E pillanatban az öreg horoszkóp megjelent a kapunál. Jelentést tett mindarról, ami távolléte alatt a Szeti-házban történt. A főpap mindezt már Thébében hallotta.

Améni gondoskodott arról, hogy akkor is tudassák mindenről, ami a Szeti-házban történik, mikor nincs otthon. Mihelyt a főhoroszkóp szenvedélyes fölgerjedéssel kezdte a történeteket elmondani, közbevágott Améni:

— Mindent tudok. A fiúk csüngenek Pentauron s e szeretet készítette őket, hogy oktanáságot kövessenek el. Te Bent-Anat hercegnővel a Hatsepu-templomban találkoztál, hova ő egy alacsony származású nőt bebocsátott, pedig nem volt megtisztítva. Mind komoly dolgok; szigorúan kell itélnünk, de nem ma. Légy nyugodt, Pentaur nem fogja elkerülni büntetését. Vissza kell őt azonnal hívunk a Szeti-házba, mert holnap, a Thales-ünnepen föltétlenül szükségünk lesz reá. Mielőtt az ítéletet kimondjuk, mindenki barátságos legyen hozzá; kérlek téged is, hogy az légy s megparancsolom, hogy kívánságomat tudasd a többiekkel.

A horoszkóp megpróbálta, hogy a főpapot meggyőzze az ilyen enyhe bánásmód káros következményeiről, de Améni nem hallgatta végig, hanem visszakérte tőle gyűrűjét, átadta egy fiatal papnak, felültette a papot kocsijára s elküldötte Pentaurhoz azzal a parancsal, hogy rögtön jöjjön a Szeti-házba.

A horoszkóp bosszúságát elnyelve kérdezé:

— A zendülő ifjak is büntetlenül maradnak?

— Éppen oly kevésé, mint Pentaur, — viszonzá Améni. Hogy jut az eszedbe, hogy ezt a diákeszinyt bünténynek minősítsd? Hadd legyenek a fiúk vidámak, pajkosak! A nevelő nem javítja, hanem megrontja az ifjúságot, ha mindent látni akar s néha nem hűnyja be a szemét. Septah, te esóválad a fejed, de én azt mondom neked: a diákok vakmerő csínyje a férfiak későbbi tetteinek a hirdetője. A fiúk közül csak egyet fogok megbüntetni s ha különösebb s egészen más okom nem volna reá, azt sem büntetném meg.

A horoszkóp látta a főpap szemeinek felvillanását, nem mert ellene szólani, mert tudta, hogy Améninak fontos oka lehet arra, hogy így cselekedjék.

A főpap észrevette, hogy mire gondol a horoszkóp s így szólott:

— Te most még nem értheted meg szándékomat, de este a beavatottak tanácskozásán

mindent megmagyarázok. Nagy események vannak a küszöbön. Az Amon-templomban szolgáló társaink meglepedkeznek arról, amit mi a legszentebbek tartunk, ujjat fognak húzni velünk, ha nemsokára tette kerül a dolog. A Thales-ünnepen úgy fognak velünk szemben állani, mint az ellenségek. Egész Thébe ott lesz az ünnepen, meg kell mutatnunk a népnek, hogy kik méltóbbak az istenséghez: mi vagy ők? Minden erőket és tehetségünket latba kell vetnünk s így Pentaurra nagy szükségünk lesz. Ő lesz holnap a diszszónok, csak még holnap; holnapután törvényt ülünk felette. A zendülő diákok között vannak legjobb énekeseink, köztük van az ifjú Anana, ő a karmester. A diákokat mindjárt kihallgatom. Nemde, Rameri, Ramzesz fia is köztük volt?

— Egyike volt a kolomposoknak! — viszonzá a horoszkóp.

Améni jelentőséggel teljes pillantást vetett az öregre s folytató:

— A királyi ház pereputtya ugyancsak ki-tünteti magát. A legidősebb leány tisztátlan-ságba keveredik, a fiát ki kell a Szeti-házból zárunk. Miért ijedtél meg olyan nagyon? Azt mondom én, hogy a cselekvés ideje itt van. Erről majd este. Most egy kérdést intézek hozzád: Megkaptátok a hirt Amon szent kosának haláláról? Igen? Ramzesz maga ajándékozta az istennek. Baljóslatú jelenség!

— Az Apis is meghalt, — mondá a horoszkóp és siránkozva emelte fel kezét.

— Isteni lelke visszatért az égbe, — viszonzá Améni. — Sok tennivaló vár reánk. Thébét meg kell a magunk részére nyernünk. A holnapi ünnepnek páratlanul fényesnek kell lennie. Ani, a helytartó, tetemes összeggel járul az ünnep fényének emeléséhez és...

— A mi esodatevőink sokkal különb dolgokat tudnak csinálni, mint odaát az Amon-temploméi, akik csak a lakmározáshoz értenek.

— A népnek is nagyobb szüksége van reánk, mint reájok. Azok bevezetik őket az életbe, mi pedig egyengetjük a halálnak útját. A világosságban nincs vezetőre szükség, a sötétségben vezető nélkül nem mernének menni. Az Amon-papok gyöngébbek, mint mi vagyunk.

— Amíg te vagy a vezérünk, bizton nézhetünk a jövőnek elébe! — kiáltá hévvel a horoszkóp.

— S mindaddig, míg a Szeti-háznak olyan oszlopai vannak, mint ti vagytok, — tevő hozzá

Améni előbb a horoszkóphoz, aztán Kagabuhoz, a Szeti-ház második prófétájához fordulva, aki e pillanatban érkezett oda. E két főember kíséretében kereste fel Améni a kerti csarnokban reá várakozó két papot, akik a Rui mellében talált kos-szívet elhozták.

Améni méltóságteljesen fogadta a két papot, végig hallgatta jelentésüket, megnézte a horoszkóppal és a második prófétával a szívet. Aztán így szólott:

— Ha ez nem emberi szív, miként te, főkolkihita bizonyítod, hanem kos-szív, amint te erősítet, Amon-templombeli testvérem s valóban Osiris Rui mellében találtatott, akkor mi egy rejtéllyel állunk szemben, melyet csak az istenség tud megfejteni. Jertek velem a nagy udvarba. Űtessd meg az érc-korongot, Kagabu. Gyűljenek össze mind a hívek.

Az érc-korong harsány tam-tam-ja a Szeti-háznak minden zugába elhangzott. Néhány perc múlva megtelt a nagy udvar papokkal, tudósokkal, szolgálkával, diákokkal. Nebszekht, az orvos is megjelent, mert azt hitte, hogy tűz ütött ki a Szeti-házban.

Améni megparancsolta, hogy sorakozzanak körmenetre. Tudatta a csodálkozó hallgatósággal, hogy a Hatsepsu-templom elhunyt prófétájának a testében emberi szív helyett kos-szívet találtak s megparancsolta nekik, hogy kövessék az ő példáját. Hulljon térdre mindenki, míg ő a szentek-szentébe viszi a kos-szívet s megkérdezi az istennőtől, hogy mit jelent ez a szív.

Améni körülbelül egy teljes órahosszáig maradt a szanktuáriumban; sűrű tömjénfüst áradott ki onnan. Végre kijött. Teljes díszben állott a hívek előtt, egy pap magasra emelte a kos-szívet tartalmazó edényt.

Améni szeme az edényre volt szegezve s alázatos tisztelettel hajlott meg előtte.

A beavatottak homlokukkal érintették az udvar kockaköveit, a papok és tanítványok arccal a földre borultak, midőn büszke mesterük mély-séges megalázkodását látták. Midőn Améni az oltárhoz ért s a szívet odahelyezte, messze csengő hangon így szólott:

— Hulljatok ismét térdre! Csodálkozzatok, imádkozzatok s adjatok hálát az isteneknek! Az Amon-templom fő-áldozópapja nem csalatkozott, Ruinak, a jámbor Ruinak mellében kos-szívet találtak. A szentek-szentjében tisztán halottam az istennőnek szavait, csodálatos volt a beszéd, mely fülembe hangzék. A folyam másik

partján farkas tépte szét Amon szent kosát, de a széttépett szent kosnak a szíve a jámbor Rui kebelébe költözött át. Nagy csoda történt, az istenek különös jelt mutattak nekünk. A szent kos szíve így vált csodatévő ereklyévé, mely betegeket fog meggyógyítani. A tömjénfüstnek felhőjében csodajelű írást láttam, melynek értelme kedvező reánk. Hallgassátok, elmondom szóról-szóra: «A magas még magasabba emelkedik, aki pedig fölkapaszkodott, az alá fog zuhanni». Keljetez föl, pasztofórok, vegyétek kezetekbe a szent képeket, járjuk körül áhitatosan a templomot, vigyük elől a szent kos-szívet. Ti pedig, peskórok, vegyétek pálcátokat s hirdessétek városzerte a csodát, mely az istenek kegyéből osztályrészüln jutott nekünk!

Minekutána a körmenetnek vége volt, az Amon-templom fő-áldozópapja elbúcsúzott Aménitől s mélyen meghajolva, ámde csaknem ellenséges érzéssel így szólott:

— Mi az Amon-templomban kellőképpen méltatni fogjuk azt, amit te a szentek-szentjében hallottál. A csoda megtörtént s a királynak is meg kell tudnia, hogy miként történt s minő szavakkal hirdetted ki.

— Isten szavaival, — viszonzá méltósággal teljesen Améni s elfordult az Amon-templom papjától.

A főpap kiadta a rendeletet, hogy a zendülő ifjakat gyűjtsék össze az udvaron. A horoszkóp jelentette, hogy Pentaur megérkezett a Szeti-házba.

Ezalatt a zendülők az udvarban várták Aménit. Igen nyugodtak voltak. Rameri azt ajánlotta nekik, ha Améni borsóra akarja térdepeltetni, akkor kérjék, hogy a borsót előbb főzzék meg.

— Kapunk majd hosszú spárgát, nem borsót — jegyzé meg az egyik diák s a hátára mutatott.

A diákok kacagtak, de mihelyt Améni lépteit meghallották, ajkukra fagyott a mosoly.

A főpap komoly arca még Ramerit is megfélemlítette, pedig Améni nem fenyegetően kezdte, hanem atyai jósággal szólott hozzájuk. Cselekedetüknek indító okát, fenkölt mesterükhöz való ragaszkodásukat megdicsérte, de kifejtette, hogy az eszköz és a mód helytelen volt. Tekintettel arra a nagy csodára, amely megtörtént, nem fogja őket mind megbüntetni, de a kolompos büntetlenül nem maradhat. Ki volt tehát a kezdeményező?

Ekkor előállott Rameri hereg és szerényen így szólott:

— Szent atyám, mi belátjuk, hogy balgatagúl cselekedtünk; nekem kétszeres okom van sajnálni, mert én eszeltem ki s rábeszéltem társaimat, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. Nagyon szeretem Pentaurt s rajta kívül nincs senki a Szeti-házban, aki hozzád annyira hasonló volna.

Améninek elkomorult az arca s kedvetlenül mondá:

— A tanuló ne ítélkezzék tanítóit felett. Ha nem volnál Ramzesz fia, aki Egyiptomot úgy kormányozza, mint Ra maga, bottal iratnám a hátadra ezt a tanúságot. Veled szemben meg van kötve a kezem, mindazonáltal bűnhődni kell, hogy példa adassék másoknak.

— Csak büntess meg! — kiáltá Rameri. — Ha ostobaságot csináltam, állom a következményét is.

Améninek tetszetek ezek a szavak. Szerette volna az ifjú kezét megszorítani, göndör fejét megsimogatni, de neki most büntetnie és nem dicsérnie kellett, azért így szólott erőltetett szigorral:

— Még ma el kell hagynod a Szeti-házat!

Rameri elsápadt. Améni folytatá, de szavaiból kiérezett a jóakarát:

— Nem hozok reád szégyent azzal, hogy kizárjalak, barátságos »Isten veled«-et mondom neked. Amúgy is néhány hétig tartana esupán ittmaradásod, mert királyi atyád, aki éljen sokáig és uralkodjék dicsőségben, azt kívánja, hogy te is a táborba menj s a hadi dolgokban gyakorold ifjú erődöt. Egyéb büntetést nem szabhatok reád, csak ezt. Nyújtsd a kezedet; belőled derék férfiú s talán kiváló hős lesz.

Rameri meglepetten nézett a főpapra, de kezét nem nyújtotta. Améni közelebb lépett hozzá s így szólott:

— Imént azt mondád, hogy hajlandó vagy balgatag cselekedetnek a következményét elviselni; egy királyfiúnak állania kell szavát. Napnyugta előtt elhagyod a Szeti-házat.

A főpap elfordult tőle s kiment az udvarból.

Rameri egy ideig nézte a távozót, sápadt volt az arca. Tanulótársai közül senki sem mert hozzá menni; mindnyájan érezték, hogy minő harc dül e pillanatban a Rameri szívében. Némán állottak mellette, mindenkinek a szeme reá volt függesztve. A királyfiú összeszedte magát, kezét nyújtotta Ananának, aztán a többieknek s érzelemtől reszkető hangon így szólott hozzájuk:

— Hát olyan gonosz vagyok én, hogy körötök-ből el kell engem üzni s ezt a szomorúságot kell apámnak okozniok?

— Nem akartad Améni jobbát megszorítani, — mondá Anana. — Menj hozzá, nyújtsd neki jobboldat s kérd, hogy ne legyen olyan szigorú az ő ítéletében, talán megengedi, hogy itt maradj közöttünk.

— Nem! — felelte Rameri oly határozottan, hogy mindenki érezte, hogy ezen változtatni nem lehet.

Naplenyugta előtt elhagyta az iskolát. Améni megáldotta őt s azt mondotta, hogy ha majd

ATYAI JÓSÁGGAL SZÓLOTT HOZZÁJUK.

neki is uralkodnia kell, meg fogja az ő mostani szigorúságát érteni. Megengedte a tanulóknak, hogy Ramerit a Nilusig kísérik el. Pentaur a Szeti-ház kapujában vett tőle meleg búcsút.

Midőn bárkájának szobájában egyedül ült udvarmesterével, megtelt a szeme könnyel.

— Az én heregem talán csak nem fog sirni? — kérde az udvari ember.

— Miért ne sírnék? mondá nyersen Rameri.

— Úgy rémlik nekem, mintha szemében könnyek csillognának.

— Az örömnél könnyei, hogy kiszabadultam a tőrből! — kiáltott fel s a Nilus másik partján kiugrott a bárkából s négy perc múlva otthon volt, apja palotájában testvérénél, Bent-Anatnál.

(Folytatása következik.)

AL HAKEM TORNYA.*

Keletnek réme és zsarnoka volt
Al Hakem, aki gyűjtött, ölt, rabolt.
Nevét Jaffától a szent Gangesig
Népek milliói féltek, rettegtek.
Hírét bár krónikások ajka zengi,
De nem szerette őt még soha senki.
Csak egyetlen hű vén szolgája tán,
Ki véle járt-kelt, élt nap-nap után.
S ez egyet is, hogy nem hallott szegény,
Vén volt nagyon s nem mozgott könnyedén,
Egy pernyi fölhevülés nagy dühében,
Damaszkusz márványkapujában épen,
Mivelhogy kard, tör, fegyver nem volt nála,
Kövel ütötte le. Ez volt halála.
A hű, vén szolgát aztán eltemették,
A pálma-kertben nyugalomra tették.
És minden turbános emlék helyett
Sirjára tették a gyilkos követ,
Amely kis köre valaki rávéste:
«Íme, ez a kő — a hűség emléke.»

Al Hakem sem élt soká azután.
Egy éjjelen, Damaszkusz kapuján,
És épp ott, hol szolgáját leütötte,
Megdördült a mennyboltozat fölötte.
Rémült, meghorkanó nemes lova
Ledobta őt s elszárgult tova
S ő ott maradt bezúzott koponyával,
Kinlódott még vagy három napon által.
Aztán meghalt. Egy hegytetőre vitték
S ott fenn a sziklaormon eltemették.
Emlékjelül a felszabadult népek,
Sirjára roppant tornyot építének,
Amely toronynak mindenik köve
Olyan városból, vidékről jöve,
Ahol Al Hakem gyilkolt és vért ontott,
Várost gyűjtött fel, vagy templomba rontott.
Szóval a sir-torony emlékjele
Csak bűnök emlékével volt tele.
S ahány kő volt a nagy toronyfalon,
Annyi vér, láng, gonosztett s borzalom.
S mikor készen volt a szörnyű torony,
Uralkodván a messze bére-soron,
Az első éjjel egy szomorú asszony
Jött, hogy a siron gyászolva virrasszon.
Ez asszony honnan jött, senki se tudja,
A pálma-kertbe vitte első útja.

Fölvette ott a vén szolgának sirján
A kis követ s elvitte onnan sirván.
Fölment Al Hakem tornya tetejére,
Oda letette s ismét visszatére
S hajnalra eltűnt. Nem tudni hová?
De azt a gyilkos követ — ott hagyá.

S azóta Al Hakemnek nyugta nincsen,
Mint hogyha hánykolódnék vasbílincsen.
Éjjente lelke nyög, sóhajt, hörög,
Sirját kerüli a jámbor török.
Éjfélkor fölkel s Allahhoz megyen,
Ki trónol egy fényes gyémánthegyen.
S könyörgött előtte: «La illah il Allah . . .
Uram! szívem, nyelvem te bited vallá.
Nevedben öltem, gyilkoltam, raboltam
S oly sok hőstett után sincs nyugtom holtan!»
«Mi nyom hát szolgám?» Allah igyen kérdi,
«Éremelledet a kőtorony tán sérti?»
Avagy Bagdad falának kődarabja,
Mit vérrel áztatott ezernyi rabja?
Talán Bassora kőoszlopa nyom,
Hol ezer asszonyt verettél agyon,
Vagy Sirák völgyének a kőköckája?
Háromszáz gyermek vére frecesent rája!
Vagy a Libanon-völgynek sziklaszála?
(Ezer aggastyán vérezett el nála.)
Avagy . . .» «Nem, egyik sem, Uram,
Bár mindegyiknek szörnyű súlya van.
De elbirom . . . Csak azt az egyet, egyet
Bűnhődjek bármiképp, sirjak, remegjek,
Csak egyet végy el onnan!» «Melyiket?»
«A szolgám sirjáról vett kis követ.
A többi sziklabérc és kő emellett
Oly könnyű, mint a pára és lehellet.
Ez úgy nyom, mint a poklok ércöve,
. . . Mivel ez a hálátlanság köve . . .»

És Allah vén szolgája, az idő
Elvitte majd mind. Nincsen rajta kő.
Leomlott a torony, a szirtfalak,
De az a kis kő mindig ott marad.
Mert gyötrődik egy örökléten át,
Ki megöli a hűség angyalát!

Váradai Antal.

* Mutatvány a «Magyar Könyvtár» Legendák könyve c. füzetéből.

SZENT-PÉTERVÁR ALAPÍTÁSA.

SZENT-PÉTERVÁR.

Képeinkhöz.

Szent-Pétervár, az orosz birodalom fővárosáról nem sokan tudják, hogy e hatalmas világ- város éppen mostanában töltötte be alapítása évfordulójának 200-ik évét.

Oroszország mai fővárosát Nagy Péter alapította 1703-ban; terve eredetileg az volt, hogy csak védelmi pontot, egy várat emel Peterburg néven a svédek ellen, de nemsokára elhatározta, hogy az erődítés mellé várost is épített. E város lett 1712-ben székhelye. Az az egyszerű ház, melyben lakott, maig is látható.

1717-ben hagyta el Szent-Pétervárat az első orosz hajó, 1727-ben pedig már 230 hajó vitorlázott be az orosz birodalom fővárosának kikötőjébe. 1750-ben már 80,000 lakost számlált a város, 1780-ban 174,778 lakóinak száma, 1837-ben 466,625, 1885-ben 861,303 és 1892-ben pedig 1,035,439.

A város igen sokat köszön II. Katalinnak és I. Sándornak. Utóbbi a város környékén levő mocsarakat kiszáraitotta, a szigeteket hidakkal összekapcsolta, a várost befásította, az utcákat szabályozta, templomokat, középületeket és palotákat építtetett.

Szent-Pétervár, mint a nem régi városok egyáltalában, igen szépen, szabályosan épült. A Neva a várost két részre osztja: a pétervári és a vi-borgi oldalra. A Néván és csatornáin 191 hid vezet át. De ne gondoljuk, hogy Észak hatalmas városa Velenceével versenyre tudna kelni s fölül-múlná hidjaival, mert a névai hidak közül csak kettő állandó: a vasból készült Miklós-híd és a Sándor-híd; a többi hajó-híd; ezeket télen a befagyott folyó jege helyettesíti.

Utcái, útjai közül a legszebb a Nevskij-prospectus, mely öt kilométer hosszú és 35 méter széles. A hatalmas utat szebbnél szebb paloták szegélyezik. Ilyen prospectusa — így nevezik az elsőrangú utakat — még kettő van Szent-Pétervárnak.

Mai számunkban bemutatjuk egyik képünkön a Nevskij prospectust, míg másik képünkön Szt.-Pétervár alapításának jelenetét láthatjuk. A szép képet *Taburin A. V.* festette.

Szent-Pétervár tavaly ülte meg a város alapításának hétszáz éves jubileumát s Nagy Péter politikai jelszavában sok igazság volt, mikor így szólott környezetéhez: Ezt akarom székvárosomnak, mert innen mindenüvé elindulhatok.

JÓKAI ÍRÓI EGYÉNISÉGE.

Irta Solymossy Sándor dr.

3

Jókai ez egyéni jellemvonásain kívül meg kell emlékeznünk még sajátos írói kvalitásairól is, ha működéséről igazságos és teljes képet akarunk magunknak szerezni. *Három írói tulajdonság van benne szembeszökő arányokban kifejlődve; e három a többi fölött uralkodik s vezető elemnek tekinthető összes alkotásaiban. Az egyik prózájának nyelvkincse, második fantáziája, harmadik előadó művésze.*

Jókai a legnagyobb nyelvkincsű magyar író volt. Színezni, jellemző és markáns szóval épen azt kifejezni, ami szerzőjében, mint gondolat nyugszik, vagy érzékeltetni valamely jelenet főmozzanatait, egy természeti kép legpregnansabb vonásait, ahoz csodálatos nyelvérzék, az anyanyelv teljes uralma kell. Kifejező szavai néha ámulatba ejtenek találó voltukkal. Ahol népi jeleneteket ír le, megelé a legillőbb szót, amely ha szokatlannak tetszik is, a legodavágóbb mégis; nem ütözik meg rajta az olvasó, sőt mint jellemzőt, megjegyzi magának; ezt a pregnansságot szereti ott is, ahol magasabb társadalmi vagy tudományos tárgy foglalkoztatja. Ilyenkor ugyan nagy nyelvtudása néha tévútra vezet; talál a francia vagy latin nyelvben szót, amely gondolatának színezetét leginkább tolmácsolja s ő ekkor inkább ezt a szót használja, mint a halványabb értelmű magyart. Innen az a sokat gáncsolt szokása, hogy gyakran használ idegen szót. Hogy az ő nyelve nemesak egyéni, hanem eddig tökéletesebb magyar széppróza, igen szépen bizonyítható. Ha olvasunk egyes műveket más íróktól abból a korból, melyben Jókai irodalmi működését megkezdte, bizonyos régiesség, idegenszerűséget fogunk rajtok észrevenni. A korszak legünnepelebb írói: Eötvös, Széchenyi, Kossuth, Szalai László, Kuthi Lajos, szóval akiket akkor legkiválóbb prózairóknak tartott a nemzet, vagy a nagy költőknek: Vörösmartynak, Aranyak, Petőfinek akkori prózája elüt a mi *mostani* prózánktól. Olyan elavult fordulatok, használatból kiment kifejezések találhatók bennük, amik a művek zavartalan élvezetét megrontják. És vegyük kezünkbe Jókai akkori regényét: «Hétköznapokat», első novelláit: a «Nepeán szigetet», «A nyomorék naplóját», «Marce Zárét», meglepődve tapasztalhatjuk, hogy ez a nyelv ugyanaz, mint a mi modern nyelvünk. Ami sajátosság benne egyéni, ami-

ben különbözik akkori íróársaitól, az később mind átment a nyelvhasználatba, vagyis hogy *mi manapság Jókai nyelvén írunk és beszélünk!* Mily gyökeres hatást kellett neki a magyarság egész közéletére gyakorolni, és évtizedeken át gyakorolni, hogy a nemzet teljesen átvegye az ő nyelvkincsét, szólásmódját, fordulatait, e páratlan arányú és mélyre ható befolyás nyomán elképzelhetjük!

Ami *képzeletét* illeti, ennek ereje és szárnyalása közismert dolog. Néha rossz néven is vették tőle, hogy túlesapong, szinte elveszti a talajt lába

gényét, Hugó Viktor első vadromantikus történeteit és Sue Jenő hátborzongató párisi titkait. Az élénk képzeletű gyermeknek egyéb táplálék sem kellett. Úgy beleélte magát e borzalmas kalandokba, annyira megfogta lelkét ezek érdekfeszítő volta, hogy varázsos hatásuk alól sosem tudott többé menekülni. A váratlan fordulatok kellemes meglepetését később is fontosnak tartotta, s e gyönyörűségben olvasóit is részesíteni akarta. Első műveiben a képzeletének e zabolátlansága, a szörnű helyzetek és meglepő kibonyolódás csattanós hatásai szinte tobzódnak.

A NEVSKIJ PROSPECTUS MA.

alól. Ezt ma változott viszonyok és mássálett irodalmi irányok hatása alatt vesszük csak észre. De Jókai nem a modern, tapogatózó, új divatok után kapkodó irodalmi korszak embere. Ő teljes lelkével, egész egyéniségével a 40-es évek irodalmi mozgalmáiból nőtt ki. Abban gyökerezik, annak elvülhetetlen előnyeit ragyogtatja s annak egyoldalúságától nem volt soha képes szabadulni.

Az a korszak a *francia romanticizmus* korszaka volt. A szülői háznál nevelkedvén, ott Benyovszky Móric csodálatos szibériai kalandjai képezték a család legkedvesebb olvasmányát; innen kapta ő maga is a Móric nevet. Gyermekkorában olvasta az akkori idők világszenzációját, Scott Walter skót regényíró híres «Ivanhoe» re-

Később e tekintetben mértéket tartott s legérettebb műveiben efajta meseszöveg fogásai majd egészen eltűnnek, de lelkén azért a gyermekkori benyomások oly kitörölhetetlen jelet hagytak, hogy később, hanyatlása idején, e romantikus szertelenségek újra kiütnek belőle és kárt tesznek olyan remekművekben, amilyen a «Lélek-idomár», a «Rákóczy fia», «Lenci fráter» stb. A képzelet túlsága azonban sose baj! Inkább baj az ellenkező: a képzelet hiánya, a sáros földön való bandukolás, ami mai szomorú irodalmi viszonyainkat oly igen jellemzi. Jókai a gazdag emberek kincsfeesérlését csinálja meg fantáziájával, míg a mai írók többsége szegényes fillérekkel akarna nagy urat játszani!

Végére hagytam azt, amiben Jókai istenáldotta

tehetség: *mesemondó tehetségét*. Ez az elbeszélő művészet fő erőssége. A nép elbeszélő művésze az ősidőktől fogva ezen alapszik; mesél, történeteket mond el, hogy a maga képzeletének játzságában gyönyörködje és másokat vele szórakoztathasson. Igen kevés nagy írónak adott meg ez a művészet. Homérosz, mint egy koronás király, emelkedik e tekintetben minden korok és minden nemzet írói fölé! Nagy mesélő talentum még Cervantes, Ariosto, Walter Scott, Dumas, Jókai és Tolsztoj. Alig van több a világirodalomban! A mesélés tehetsége alatt t. i. értenünk kell azt a természetes naiv hajlamot, Goethe szerint: «die Lust zum Fabulieren!» a kedvet és rátermettséget a meséléshez. Mikor az az író is láthatólag élvezetet nyújt, mikor szívesen, passzióval mesél s a műbe belé lehelt eme jó érzés önkénytelen átragad az olvasóra is. Ez az a megvesztegető és lebilincselő az írók műveiben. Az olvasó nem tudja, varázsló bűvészel van-e dolga, vagy mi oka lehet, de érzi, hogy ez az író bele tudja őt sodorni a mesébe, szívesen és érdeklődéssel kíséri annak folyamatát, egész lelke szinte rabbá van téve, benne él a mesében s hosszú negyedórákra elfeledkezik magáról és környezetéről. De ez még nem elég. Ez írók, s köztük Jókai is, valóságos művészei a hatás fokozásának. Nem elég, hogy az olvasó elől a való világ, mint egy félretolt kulissza, egyszerre csak eltűnik s benne találja magát a történet légkörében, de meg is tudja elbűvölt emberét e csalódásban tartani. Amint emelkedik, amint bonyolódott meséjét fokozza, váratlan fordulattal új útra tereli, az olvasó vakon, élvezettel, szinte elfuló lélekzettel követi íróját. Az ilyen költő mestere a tollnak és föltétlen ura olvasójának. Magyar író Jókain kívül ilyen hatást nem tudott kelteni. Sok példára hivatkozhatnánk műveiben, ahol e fokozás valósággal ragadja magával az olvasót s az érzi, hogy valami felsőbb hatalom bűvkörébe került, aki tetszése szerint megrikathatja vagy megneveztetheti. Csak egyre hivatkozom. A «Lélekidomár» c. regényben arra a fejezetre, ahol a regényhős, ki az alföldi betyárok kiirtásával volt megbizva s ennek eleget tett, holmi hamisító szövetkezet kinyomozása céljából kénytelen Párisba menni, mert a szálak oda visznek. S itt egy idegenbe szakadt magyar színésznőnek, aki viselt dolgai iránt érdeklődik, elmondja, hogyan vívott kint a pusztán párbajt az utolsó és legveszedelmesebb szegénylegény. Ez elbeszélés keretűl adott gyönyörű

pusztai leírás, a hajnal csendje, amelyben megtörtént a puskára való mérkőzés lóhátról, annak egyes mozzanatai s ez elbeszélést ahogyan kíséri a magyar nő érzelmi kitöréseivel, az a legnagyobb dramatikus fölépítések egyike, amiket a világirodalom egyáltalán felmutathat.

Ime, e néhány vázlatos vonásból is körülbelül sejthetjük, ki volt nekünk Jókai Mór! Egész lelkének fejedelmi tartalmát ide adta nemzetének s most, hogy sirjába kísértük, voltaképp nem is gyászünnepet tartottunk. Csak megadtuk neki azt az utolsó tiszteletet, amit egy kötelességtudó nagy embernek, egy lelkünk jobbik feléhez nőtt kedveltünknek agg kora végén megadhattunk! Mindent, ami benne halhatatlan volt, itt hagyott számunkra! S ezt a nagy örökséget vegye át mindenki ideje és tehetsége szerint. Csak azt mondom Önöknek fiatal növendékeink, ha elcsüggeszti Önöket az élet egy-egy mostoha mozzanata; ha azt érzik, hogy belül a lelkük üres és sivár; ha hazafiságukban ingadozni kezdenek; ha azon veszik észre magukat, hogy nagy dolgok, nemes tettek nem lelkesítik; ha a munka nem akar olyan kedvvel menni, mint kellene: vegyék kezükbe a nemzet e nagy nevelőjének egyik-másik remekét s felfrissülnek, megnemesednek, megacélozódnak a hatása alatt, mint Anthéusz az anyaföld érintésére. (Vége.)

VÍZEN JÁRÓ KERÉKPÁR.

(Képpel.)

Akik a pesti Duna-parton, a Ferenc-József-híd környékén szoktak sétálni, pár hét óta különös alakú, vászonba burkolt gépezetet vehettek észre egy csónakban. Sokan találgatták, mi lehet ez s aki jól megnézte, láthatta, hogy valami kerékpár-féle. S csakugyan kerékpár is, de nem afféle közönséges bicikli, mert — feltalálója szerint — egyaránt tud szárazon és vizen járni.

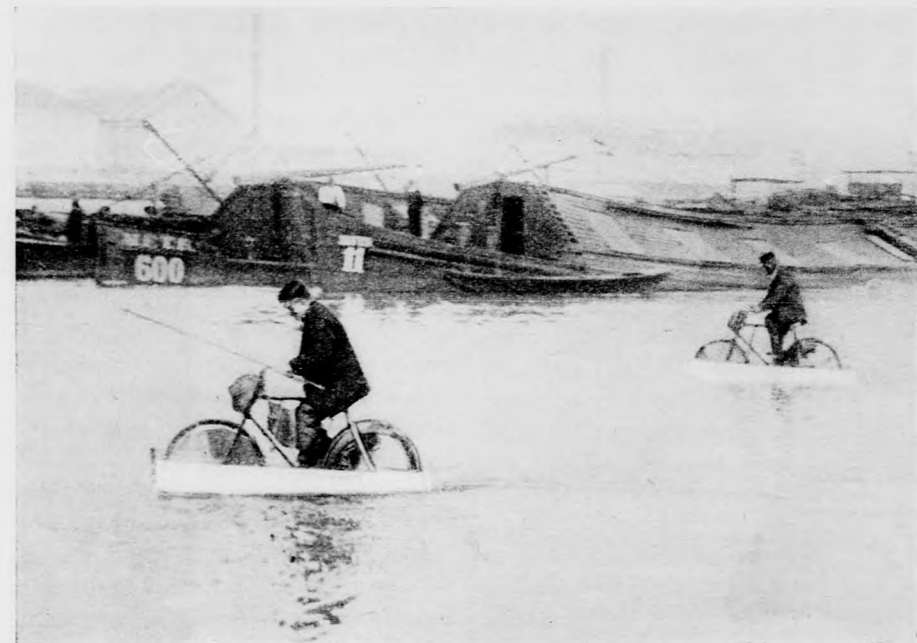
Egy *Grósz Henrik* nevű budai kőműves találta fel s üzlettársával, *Leitzel József* bádoggossal közösen készítette ezt a gépet. Lényegében olyan, mint egy közönséges kerékpár, de elülső kereke vízhatlan vitorlavászonnal van bevonva, hátsó kerekének küllőire pedig fehér fémlemez vannak erősítve. Ha a kerékpár a vízbe jut, a gép előtt függő kis zacskókat le kell viddani, széjjel húzni s ilyen módon két kis vízhatlan ponton áll elő, melyeket a kerék két oldalára kell erősíteni. Ez a művelet alig tart öt percig.

A hátsó kerék fémlemezeit ki lehet hajtani s ezek a vízben olyanformán működnek, mint a hajókerék. Így a kerék nem merül el a vízben, sőt biztosan halad a felszínén.

A feltalálók e készüléket már tavaly is bemutatták a Lukács-fürdő mellett s kielégítőleg működött. Nemrég újra próbálkoztak vele a budai Duna-parton a Ferenc-József-híd s az összekötő vasúti híd közt s a kísérlet ekkor is sikerült volna, ha a vízi kerékpározó neki nem megy egy kifeszített hajókötélnek s fel nem dől. Szerencsére nem esett baja.

tartó tokok pedig dió és almanagság között. E tokok három-öt rekeszűek és a magokat tartalmazzák, melyeket a kereskedelemben *gyapot* néven ismert szálaeskák erősítenek a tok belső falához. Ha a termés megérett, felpattan és ilyenkor a fehér, selymes fogású hajszaeskák előtűnnek.

Hosszú idő alatt, mióta az emberek mesterségesen foglalkoznak a gyapot termesztésével, számos változat fejlődött ki, úgy hogy a gyaptnövénynek alfajokba való beosztása ma már jelentékeny nehézségekbe ütközik. Előfordul az

A VÍZEN JÁRÓ KERÉKPÁR A DUNÁN.

Azóta több kísérletet is tettek a készülékkel. A feltaláló főleg katonai szempontból tulajdonít fontosságot művének. Hogy reményei bevalnak-e s a kerékpár mennyire lesz a gyakorlatban hasznavehető, azt természetesen csak a jövő döntheti el.

Mai számunkban bemutatjuk az új találmányt.

A GYAPOT.

A gyaptnövény (*Gossypium*) a mályvafélék családjába tartozik és számos változatban, a legkülönbözőbb nagyságban fordul elő. A virágok sarga és skarlátvörös között váltakoznak, a mag-

is, hogy ugyanegy cserjén változatok jelentkeznek, hogy a levelek különféleképpen alakultak és hogy a virágok színei elütők.

A legértékesebb gyapotot a *Gossypium barbadense* nevű cserje szolgáltatja. A növény 1—3 méterre nő meg, levelei csipkézettek, alul szív alakúak, virágai kelyhesek és halványsárga színűek. A tokok csak kevés számú fekete magot tartalmaznak, annál nagyobb mennyiségűek azonban a gyapotszálak, melyek csak lazán vannak úgy a magokhoz, mint a tok falához hozzátapadva. Ez a gyapotfaj leginkább az Egyesült-Államokhoz tartozó Georgia és Dél-Karolina államok partvidékein és a közelfekvő szigeteken van elterjedve.

A gyapottermeléssel járó munkálatok ezen a vidéken már kora tavasszal, február végén és március elején kezdődnek meg. A földet a benne levő gyökerektől megtisztítják, a gyomot kiszedik és az egész területet gondosan megmunkálják. Az elvetésre szánt magokat először tízenkét óráig vízben áztatják, azután öt-hatosával egymástól negyven-hatvan centiméternyire ásott gödröcskékben elültetik.

Kedvező idő esetén már nyolc-tíz nappal az ültetés után az első levelek kibújnak a föld alól. A gyapotterületet ekkor újból átvizsgálják és minden gödröcskében csak a legerősebben fejlődő eszerjét hagyják meg; a többi kitépik és elpusztítják. A gyapotcserje gyorsan fejlődik, hacsak nem nagyon rossz az időjárás, vagy ha férgek nem lepik el, már két hónap múlva megkezdődik az első virágzása és utána a tokok beszedése.

GYAPOTCSERJE.

Gyapotérés idején a lakosság apraja-nagyja talpon van, mert a tokok beszedése rendkívüli gyorsaságot igényel. Ha ugyanis a felnyílt tokokat nem szedik be idejekorán, a nap melege a gyapotszállakat megszáritja és törékennyé teszi. Az eső szintén árt, mert ez a tokba behatol s megfosztja a szállakat ruganyosságuktól.

Mégis a gyapotaratás rendkívül hosszú ideig, gyakran három-négy hónapig tart, mert a tokocskák nem érnek meg és nem pattannak fel egy időben. Az Egyesült Államok területén az aratás főideje október hava. Aratásnál a szedők két ujjakkal belenyúlnak a tokba és a benne levő összes szállakat egyetlen rántással kiszakítják. Arra kell azonban ügyelniük, hogy közben a tok gyenge haját össze ne törjék, mert a törmelékek csak igen nehezen távolíthatók el a sűrű gyapotból. Az összegyűjtött gyapotot csűrökben raktározzák be, de nagyon óvják a nedvességtől és harmattól. A nedvesség ugyanis nemcsak árt a gyapot minőségének, hanem az átmedvesedett gyapottömeg erjedésbe megy át, gázokat fejleszt és gyakran önmagától meggyulad. A magokat csak akkor távolítják el a gyapotból, ha tökéletesen megszárad, két-három hónappal a leszedés után.

A magjától megtisztított gyapotot lazán zsá-

kokba csomagolják el és ezeket vagy a gyárakba, vagy a kikötőkbe szállítják. Ipari célokra a legtöbb gyapotot Angolországban dolgozzák fel. Szállítás előtt a zsákokat óriási, négyyszögű bálókba préselik össze, drótsodronyokkal kötik át és úgy szállítják a hajóra. — A magokat, melyek 25—30 százalék olajat tartalmaznak külön, gyűjtik össze. Az olajat belőlük kisajtolják és különböző ipari célokra használják. —i.

Idegen irodalmak nagyjai.

Irta Tonelli Sándor.

Racine. (1639—1699.)

Ugyanazon időben, mikor Molière tetőpontjára emelte a francia vigjátékot, egy különös irány honosodott meg a szomorújáték terén. Az antik minták után induló írók arra törekedtek, hogy sima, csiszolt nyelven irt darabokat alkossanak, de szabályként állították fel, hogy a tragédiában magán a színpadon nem szabad egyébként lejátszódnia, mint magas szárnyalású, költői történetnek. Ez a ferde ízlés általánossá lett a francia irodalomban s különösen az udvarnál éreztette hatását. Az írók csak e tétel alapján mertek dolgozni, ha azt akarták, hogy az udvar, mely XIV. Lajos korában ízlés, gondolkodás tekintetében mintaképül szolgált egész Európának, elfogadja őket. Megkötött kézzel dolgoztak s ha volt közöttük, aki mindamellett tudott maradandó becsű munkát alkotni, annak igazán nagy költőnek kellett lennie. Ez az író volt Jean Racine, a francia szomorújáték egyik legnagyobb mestere.

Jean Racine polgárcsaládból született Ferté-Milonban 1639-ben. Korán árvaságra jutott, a beauvaisi kollégiumban s a jezsuiták port-royali iskolájában nevelkedett. Költeményei révén bejutott az udvarhoz s 1664-től kezdve állandóan az udvari színház számára irt szindarabokat, különösen tragédiákat. Eleintén az antik mesterek, majd Corneille befolyása alatt dolgozott, később azonban mind önállóbb lett s 1667-től tíz évi időközben hét olyan darabot irt, melyeket ma is a francia irodalom remekművei közé számítanak. Tártyai legnagyobbbrészt az antik hajdankorból vannak merítve s ezekkel ért is el legnagyobb hatást. Ilyenek az *Andromaque*, *Britannicus*, *Milhridate*, különösen azonban az *Iphigenia* és *Pheдра*. Műveinek szépsége az egésznek összhangjában, tökéletességében, egyszerűségében és mesteri kidolgozásukban áll. Talán

az ő művészete az, amelyben legnagyobb erő jelentkezik a legfinomabb külső alatt. Későbbi bírálói közül többen megrótták, hogy a görögök és rómaiak, akiket színműveiben szerepeltet, voltaképpen korának emberei antik nevek alatt. Tényleg azonban ő oly általános szenvedélyeket visz színpadra, melynél a nevek szinte fölöslegessé s egyformán minden korba beleillenek. Legjobban mutatja ezt az a körülmény, hogy drámáit téves színpadi felfogásuk dacára még ma is szüntelenül adják Franciaországban, mint olvasmányok pedig közkedveltségnek örvendenek.

1677-ben, éppen költői dicsőségének tetőpontján, nagy változás állt be Racine életében. Meg-

RACINE.

nősült, XIV. Lajos pedig Boileauval együtt udvari történetíróvá nevezte ki. Racine ettől fogva elfordult a színpadtól s mindössze két bibliai tárgyú drámát irt a saint-cyri ház számára: *Esther*-t és *Athalie*-t, melyek akkor a katolicizmus világi központjában, a párisi udvarban rendkívüli lelkesedést keltettek. Néhány évvel az utóbbi megjelenése után azonban egy röpiratáért, mely a nép nyomoráról szólt, elvesztette a király kegyét. Hozzájárultak még ellenfeleinek, különösen a jansenistáknak támadásai, melyeket a költő nem sokkal élt túl. 1699 április 21-én meghalt. Még életében úgy intézkedett, hogy a Port-Royalban temesék el.

A francia dráma Corneilleben és Racineben érte el tetőpontját. Az udvar embere, udvari

költő volt ugyan, de hatása túlterjedt az udvari élet keretein s teltsége, művészete állandó helyet biztosított neki Franciaország legelső írói között.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az Ókori-Lexikon-nak, mely a Franklin-Társulat kiadása (szerkesztője Pecz Vilmos), most jelent meg a 36 ik füzeté. Ez a munka II. kötetének 69—72-ik íveit foglalja magában. A Tritopatorestól Venatióig terjedő cikkek közül kiemeljük a Troas, Trójai háború, Tullii, Tyché, Ulpii, Valens, Valerii, Vallás, Varázslás, Vasa, Venatio című nagyobb kiterjedésűeket, továbbá a Tsierna, Ulcisia castra című hungarikumokat. A füzetet 39 ábra díszíti, melyek közül egy (841. Triton rajta ülő Nereisszel, M. N. Múzeum) hungarikum. A füzet ára egy korona; az utolsó (37 ik) füzet szeptember 15-ike táján jelenik meg.

A Magyar Könyvtár utolsó két füzeté a múlt héten jelent meg. Az egyik füzet címe «A színész művészete». Az utolsó évtized alatt az olasz színészet ismét uralkodó polera jutott. Legkiválóbb nagyjai: Novelli, Zacconi, a nők közül pedig Duse asszony meghódították egész Európát és ábrázoló művészetük mindenütt szinte mintaképpé lett. Nagyon fontos szolgálatot tesz hát a «Magyar Könyvtár» a mi színésztünknek is, midőn a modern olasz színjátszás legjobb kézikönyvét besorolja értékes gyűjteményébe. «A színész művészete» nek szerzője Luigi Rasi, a flórenci állami színész-iskola igazgatója, akinek munkáját Radó Antal fordította le, megtoldva sok helyütt a magyar színészetre vonatkozó megjegyzésekkel. Rasi munkáját műkedvelő színészeink is örömmel fogják venni és sok okulást fognak belőle meríteni. Az új sorozat egy másik becses munkát is tartalmaz: Váradi Antal szedte össze legszebb legendáit egy «Legendák könyve» című füzetbe, mely főképp a szavaló ifjúság körében fog nagy elterjedést találni. Mai számunkban mutatványt is közlünk belőle: az «Al Hakem tornya» c. verset. — A «M. K.» egy-egy száma 30 fillér; az eddig megjelent 388 szám teljes jegyzékét ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés, vagy a kiadóhivatal: Budapest, Andrássy út 21.

FEJTÖRŐ.

Rejtett név.

Ebben a 12 négyzetűben egy olyan név helyezendő el, hogy a sorok jobbról balra, balról jobbra, felülről lefelé, alulról fölfelé, tehát mindenfelé ugyanazt a nevet adják.

(Popovits József)

Számtani kérdés:

Melyik az a szám, amelynek $\frac{1}{3}$ része és 3-szorosa 60-at ad eredményül?

(Grósz Pál.)

Földrajzi kérdés:

Hogy hívták azt az angol kapitányt, aki a Föld északi levő mágneses sarkát felfedezte? Mikor s melyik sziget mellett történtek kutatásai?

(Molnár Elek)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 17.

13. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Rejtett név: Tövis. — Földrajzi kérdés: Mammuth-barlang, Amerikában. 223 folyosója van és 240 km. hosszú. — Képrejtvény: Tékozlónak Dárius kínese is kevés.

Helyesen fejtették meg: Weisz Sándor és Fülöp, Hollós Kornél, Milutinovits Corinna, Licht Zoltán, Lőrincz Ferenc és Dezső, Topscher Béla, Julius Lipót, Radó István, ifj. Kerner György, Havas Ernő, Nord Frigyes, Reitzer Miklós, Czilli Jenő, Labancz Ernő, Vértessy Ferenc, Szabó Gyula, Sámson Lajos, Kiss József, Mosonyi Róbert, Havas Péter, Szemző István, Szarvady Jenő, ifj. Borsai Miklós, Salamon Samu, ifj. Golián Pál, Wolf Ernő, Nádas Béla és Gyula, Bagossi Jenő, Tarján Károly, Hauschild Béla, Karscsy József, Ujházy Pál, Rákos Gusztáv, Mandel Béla, Vajteczky István, Halmi Manó, Falusi Lajos, Kovách László, Baranyi Kálmán, Somlyó István, Rosenzweig Henrik, Rácz Sándor.

A kitzőtt könyvjutalmat (Baksay Sándor: Dáma) Czilli Jenő lugosi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. P. (Pozsony). 1. A javító-vizsgálatra augusztus utolsó napjaiban kell jelentkeznie. 2. Aki három tárgyból bukott meg, az nem tehet pótvizsgát. 3. A nyelvtan egyedül nem elegendő; a szabályoknak gyakorlati alkalmazását is meg kell tanulnia, kis jártasságot kell szereznie a fordításban s így azután majd nem lesz baj a fődolog természetesen az erős akarat s a kitartó munkásság. — **V. P.** (Félegyháza). Az el nem éghető házakról legközelebbi számunkban hozunk egy cikket. Abban megtalálja kérdésére a feleletet. — **F-I L.** (Budapest). 1. Bizonyítványodat elolvastuk; meg is lettünk volna vele elégedve, de a történelemből, kiváltképpen a magyar történelemből még sem illik kettőt haza hozni. Reméljük, hogy a negyedik osztályban kiköszörölőd a csorbát. 2. Igen helyesen cselekszel, ha tanítóddal bebarangolod Budapest környékét. Sok szép vidéket láthatsz s sokat is tanulhatsz az ilyen szórakoztató kirándulások alkalmával. 3. Azt a könyvet ne olvasd el. Nem neked való. — **B. Cs.** (Miskolc). 1. Az a szám elfogyott. 2. Hétfőn délelőtt 9—10 óra között a szerkesztőségben. 3. Andrassy-út 10. sz. — **V. Gy.** (Kecskemét). Szolnok várát Nyáry Lőrinc adta át a törököknek. A vár két részből állott: egy felsőből és egy alsóból; a kettőt a Zagyva választotta el egymástól. Bővebb felvilágosítást szívesen ad Herendi József, szolnok-megyei főlevéltáros úr. — **K-sz. S.** 1. Feleki László

budapesti előfizetők címére (Andrassy-út 45., II.) írjon; ő szívesen levelez magával. 2. Acsády Ignác két kötetes magyar történetét ajánljuk, mely mostanában jelent meg. — **K. B.** (Tapolca). Fazekas Mihály «Ludas Matyi»-jának forrásaira még nem tud az irodalomtörténet egészen szabatosan rámutatni; valószínűleg egy francia népkönyvből merítette meséjét Fazekas. E tárgyról különben igen szép értekezést írt Tóth Rezső dr. a Régi Magyar Könyvtár egyik füzetében. Fazekas Mihály összes költői műveit megrendelheti a Franklin-Társulattól. Ára 2 korona. — **K. K.** (Szászrégen). 1. A könyvet elküldjük. 2. Ha Budapestre jön, szívesen látjuk szerkesztőségünkben. 3. Hétfőn délelőtt 9—10 óra között. — **K. M. és F. G.** (Abbazia). 1. Szívesen halljuk, hogy kellemesen töltitek el a szünidőt. 2. Ajánljuk Beöthy Nagy Képes Irodalomtörténetét s Simonyi-Balassa Tüzetes Magyar Nyelvtanát. — **F. B.** (Gmunden). 1. Rejtvényeid nem közölhetők. 2. A címszalagot kijavítottuk. — **Planzi.** (Miskolc). 1. A lapot utánad küldjük. 2. Örömmel halljuk, hogy a jutalomkönyv megnyerte tetszésedet. 3. Nézd meg a diósgyőri várat, a vasgyárat, menj fel az Avasra, járd be a környéket, mert az a hely hazánk egyik legszebb vidéke. 4. A kiadóhivatalk megkeresi azokat a számokat. — **T. L.** (Paks). A Nemzeti Színházban nyáron nincsenek előadások. — **B. Gy.** (Szolnok). Pótlétszámát Kecskeméten kell tennie. — **Cs. D.** (Alkenyér). Nem ajánljuk a footballt; van annál sokkal szebb és testedzőbb sport is. A files labda vagy a longa meta is igen érdekes játékok s bizonyára sokkal ésszerűbbek, mint a football. — **L. E.** (Aba). 1. Nem volt báró. 2. Mindkettő helyes. — **K. I.** (Budapest). 1. A közlésre szánt rejtvények mindenikét külön darab papírosra kell leírni. A megfejtést is közölni kell. 2. Történelmi kérdésed nem közölhető. — **I. L.** (Pancsova). Levelek továbbítására nem vállalkozhatunk. Olyan nevű előfizetők különben sincs.

VAS GEREBEN ÉLETE

IRTA BARABAS ABEL

— Ára füzve 4 korona. —
Diszkötésben 5 kor. 60 fillér.

VAS ÖSSZEJÜJTÖTT GEREBEN munkái

Havi részletfizetésre is kaphatók.
13 kötet füzve 52 korona.
Egyöntetű díszes kötésben 72 korona 80 fillér. Egy-egy kötet füzve 4 kor. Diszkötésben K 5,60

Teljes jegyzékkel készséggel szolgálunk.

Kap-hatók: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELÉLŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

UARDÁ.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 16

XXIV.

Paaker azt hiszi, hogy őt szeretik.

Ez a nevezetes nap nemcsak a Halottak városa lakóinak szerzett váratlan meglepetéseket, hanem a Nilus másik partján lakóknak is.

Katuti az álmatlanul töltött éjszaka után igen korán kelt fel. Néfert este későn jött haza s midőn anyja kérdőre vonta, azt felelte, hogy Bent-Anat tartóztatta, homlokát búcsúcsókra nyújtva, hálószobájába ment.

Az özvegynek eszébe jutott, hogy Nemu egy titokról mesélt, amely Paaker a helytartó hatalmába keritheti. Megparancsolta Nemunak, hogy mondja el neki azt a titkot. A törpe eleinte vonakodott, mert aggódott anyja miatt, végre azonban őszintén vallott. Elmesélte, hogy Paaker bűvös italt adott Néfertnek s a bűvös ital másik felét ezután szándékozik Néferttel megitatni, így akarja Ména feleségének a vonzalmát megnyerni.

Katuti ezt a hírt most már nem megdöbbenéssel fogadta, hanem azt kérdezte a törpétől, hogy annak a bűvös italnak van-e hatása.

— Van, de csak úgy, ha a másik felét is megissza, Néfert eddig csak az első felét vette be.

Katuti nem tudott aludni. Ezer gonosz sejtélem, félelem, aggodalom gyötörte. Gondolt Ména hűtlenségére, fiának a helyzetére, a maga nagyralátó terveire. Mihelyt megvirradt, a házi kápolnába sietett, áldozott férje Osiris-szobra előtt, azután a templomba hajtatott, ott buzgón imádkozott. Mikor onnan haza jött, leányát még nem

találta a nyitott csarnokban, ahol rendszeren reggelizni szokott.

Katutinak egyedül kellett a reggelit elköltenie. Egy asztalkendővel letakarta Néfert reggelijét: a kalácsot és az ezüst findzsában levő bort s bement leánya hálószobájába.

A hálószoba üres volt. Katuti megijedt. A rabnő jelentette, hogy Néfert elment a templomba.

Megkönnyebbülten lélegzett fel s a verandára sietett, hogy unokaöccsét, Paakert fogadja. A király úti marsallja két óriási virágcsokrot hozott s elhozta kedves kutyáját is, az óriási vérebet. Az egyik csokrot — úgymond — Néfertnek hozta, a másikat Katutinak szánta.

Katuti különösebb érdeklődéssel nézett Paakerre, mióta a bűvös ital történetét hallotta.

Eddig úgy nézte Paakert, mint csekély észbeli tehetségű embert, akire az ember bizonyos szánalommal néz, de most erős akaratú, szívós és kitartó jellemnek tekintette, akit Néfert iránt érezett vonzalmá hössé avatott az ő szemében. Férfi, aki barátainak megszabadítója, ellenségének irgalmat nem ismerő üldözője tud lenni.

Paaker elmesélte, hogy nemsokára neki is Sziriába kell mennie s míg beszélt, gyakrabban nyúlt akaratlanul övéhez, mintha valamit keresett volna. Katutinak éles szeme Paakernek minden mozdulatát figyelemmel kísérte s észrevette, hogy az övben Paaker azt a kis alabastrom-üvegecskét rejtegeti, melyben bizonyára a bűvös ital van.

Katuti megrezzent és elsápadt. Paaker észrevette nagynénje arcának az színe változását s résztvevően kérdezé:

— Neked valami bajod van? Ména hermonthiszi ménésének a felügyelője nálad volt talán?